कुशिकः सौभरः, रात्रिर्वा भारद्वाजी। रात्रिः। गायत्री।

रात्री व्यंख्यदायती पुरुत्रा देव्यर्क्षिभिः।विश्वा अधि श्रियौऽधित॥ १०.१२७.०१

रात्रिः- निश्चा मनुष्यप्रज्ञा । देवी- देवता । पुरुत्रा- बहुषु देशेषु । आयती- आगच्छन्ती । अक्षभिः-स्वाक्षेः । व्यख्यत्- विशेषेणापश्यत् । विश्वाः- सर्वाः । श्रियः- शोभाः । अघि अधित-अधिधारयति ॥१ ॥

ओर्विप्रा अमर्त्या निवतौ देव्युश्रृंद्वतः। ज्योतिषा बाधते तमः॥ १०.१२७.०२

देवी- देवता। अमर्त्या- अमरणशीला। उरु- विस्तीर्णमाकाशम्। निवतः- नीचीनान्। उद्वतः-उद्गच्छतः। आ अप्राः- आपूरयति। ज्योतिषा- प्रकाशेन। तमः- अन्धकारम्। बाधते-नाशयति॥२॥

निरु स्वसारमस्कृतोषसं देव्यायती। अपेर्दु हासते तमः॥ १०.१२७.०३

आयती- आगच्छन्ती । देवी । उषसम्- प्रभातीं दैवप्रज्ञाम् । स्वसारम्- सोदरीं सखीम् । निः अकृत-निष्करोति । तमः- अन्धकारम् । अपेदु हासते- जहाति ॥३॥

सा नो अद्य यस्या वयं नि ते यामुन्नविक्ष्महि।वृक्षे न वसतिं वर्यः॥ १०.१२७.०४

यस्याः। ते- तव। यामन्- प्राप्त्याम्। वृक्षे- तरो। वयः- पक्षी। वसतिम्- वासम्। न- इव। अविक्ष्मिहि- सुखेन वासं कुर्मः। सा त्वम्। नः- अस्मभ्यम्। अद्य- इदानीं सुखं कुरु॥४॥

नि ग्रामासो अविक्षत् नि पद्धन्तो नि पक्षिणः। नि इयेनासश्चिद्धिनः॥ १०.१२७.०५

ग्रामासः- ग्रामाः। नि अविक्षत- रात्र्यां सुखं निवसन्ति। पद्वन्तः पक्षिणः- मृगद्विजाश्च। अर्थिनः-गतिशीलाः। श्येनाश्च विश्राम्यन्ति ॥५॥

यावयां वृक्यंर वृकं युवयं स्तेनमूर्म्ये। अथां नः सुतरां भव॥ १०.१२७.०६

वृक्यं वृकम्- क्रूरं क्रौर्यभावनं वा। स्तेनम्- चोरं चोरभावनं वा। ऊर्म्ये- निशे। यावय- पृथक्कुरु। अथ- अनन्तरम्। नः- अस्माकम्। सुतरा- सुष्ठु तरणशीला। भव॥६॥

उपं मा पेपिशत्तमः कृष्णं व्यक्तमस्थित। उषं ऋणेवं यातय॥ १०.१२७.०७

मा- माम्। पेपिशत्- वस्त्वाश्लेषकम्। कृष्णः। व्यक्तम्- स्थूलः। तमः- अन्धकारः। उप आस्थित- उपागच्छत्। उषः- दैवप्रज्ञे। ऋणेव- ऋणानीव। यातय- पृथक्करः॥७॥

उपं ते गा इवाकरं वृणीष्व दृहितर्दिवः।रात्रि स्तोमं न जिग्युषे॥ १०.१२७.०८

दिवः दुहितः- दिविजे। रात्रि- निशे मनुष्यप्रज्ञे। जिग्युषे- जितवते मह्यम्। न- सम्प्रति। स्तोमम्-मन्त्रम्। वृणीष्व- वरणं कुरु। ते- तुभ्यम्। गा इव- गावो यथा शब्दयन्ति तथा। अकरम्- मन्त्रान् शब्दयामि॥८॥

